

LIIKENNE 12

Valtakunnallinen
liikennejärjestelmä-
suunnitelma

LIIKENNE- JA
VIESTINTÄMINISTERIÖ

Valtakunnallinen liikennejärjestelmä- suunnittelu

Ylijohtaja Sabina Lindström

20.10.2023

Liikennejärjestelmää kehitetään käyttäjien tarpeisiin vastaamiseksi

Ihmisten liikkumis- ja kuljetustarpeet (eri väestöryhmät, erityyppiset alueet)

- Työ- ja opiskelumatkat
- Asiointi ja vapaa-aika
- Tavarankuljetus

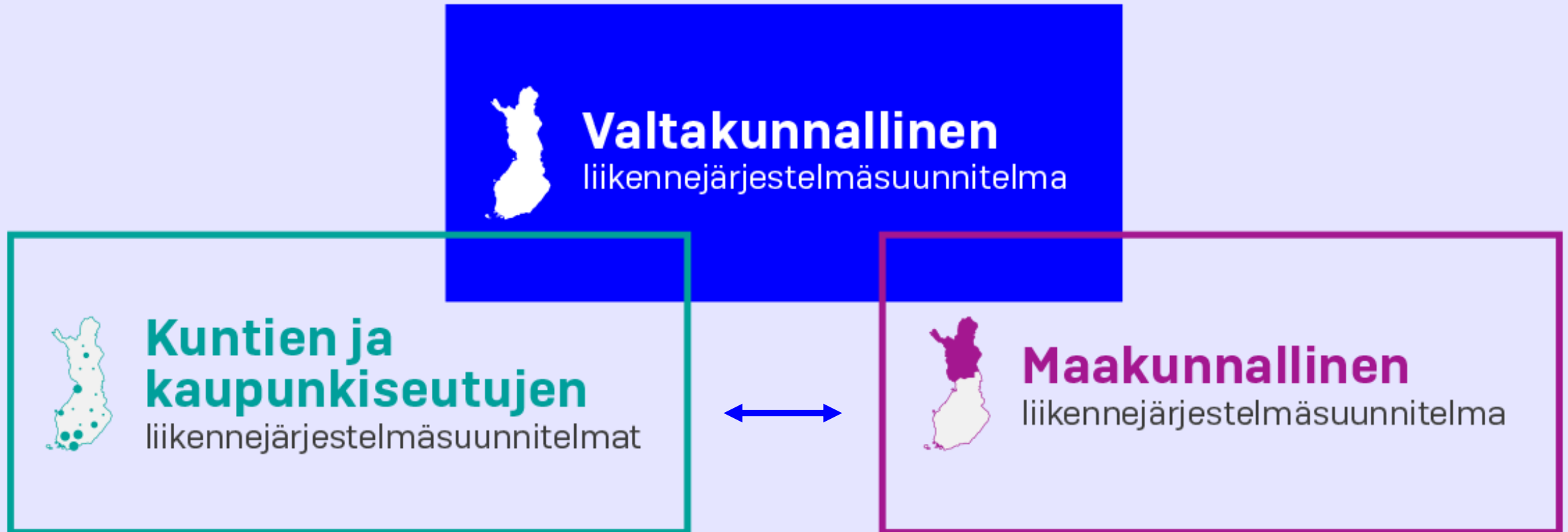
Elinkeinoelämän tarpeet

- Työmatka-alueiden toimivuus
- Tarpeet kuljettaa tavaraa Suomessa ja kansainvälisesti

Lisäksi yhteiskunnallisia tarpeita:
kokonaisturvallisuus, huoltovarmuus,
kestävyys, kilpailukyky

Strateginen suunnittelutaso pitkäjänteisessä kehittämisessä

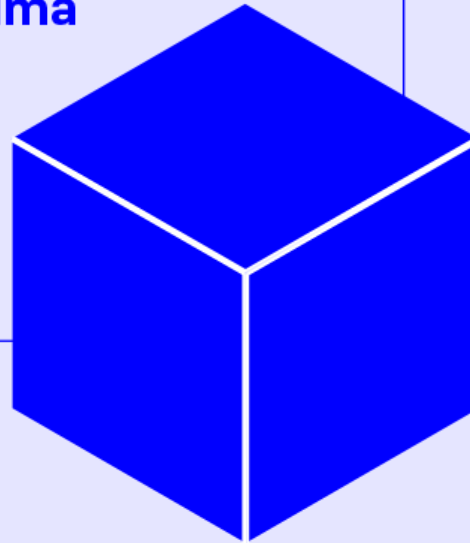

Liikennejärjestelmän kokonaiskuva

Liikennejärjestelmä

Liikenneverkot

- Maantiet, yksityistiet, kadut, radat, vesiväylät, satamat, lentoasemat
- Kunnossapito ja kehittäminen

Liikkumisen ja kuljettamisen palvelut asiakkaille

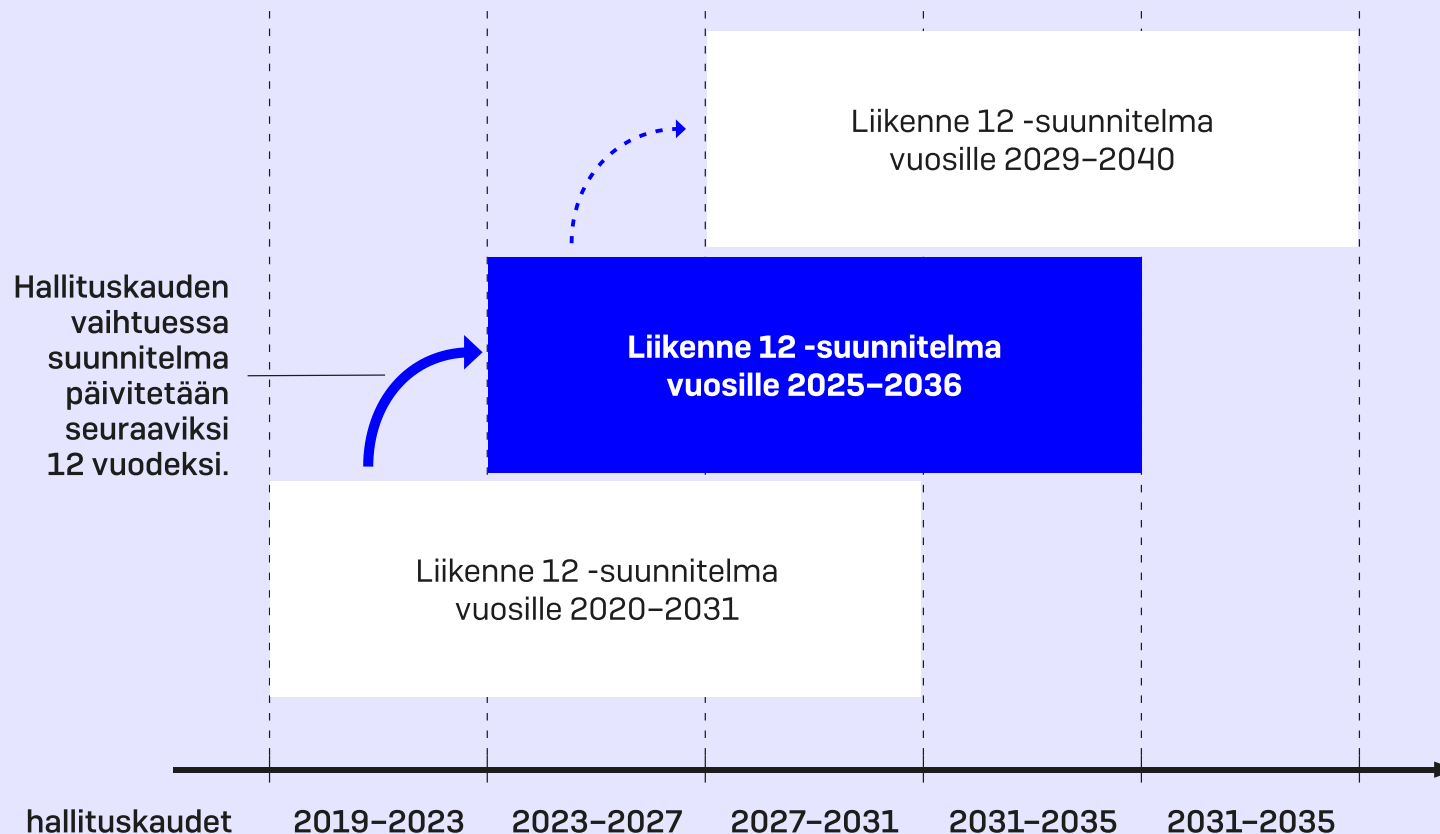
- Henkilö- ja tavaraliikenne
- Joukkoliikenne
- Kävely ja pyöräily
- Liikkumisen palvelut
- Liikennevälineet
- Info- ja maksujärjestelmät

Liikennejärjestelmän tukitoimet

- Liikenteen ohjaus ja hallinta
- Liikenteen palvelut
- Viestintä- ja sähköverkot
- Käyttövoimien jakeluverkko
- Tieto

Liikenne 12 -suunnitelma päivittyy säännöllisesti

Liikenne 12 –suunnitelma on kokonaisvaltainen **strateginen suunnitelma** liikennejärjestelmän kehittämisestä pitkällä aikavälillä.

Suunnitelman laatiminen ja rakenne perustuvat **liikennejärjestelmästä ja maanteistä annettuun lakiin** (503/2005). Suunnitelma päivitetään joka hallituskausi, aina **12 vuodeksi** kerrallaan.

Suunnitelma mahdollistaa **tehokkaan ja tietoon perustuvan** liikennejärjestelmän kehittämisen kulloinkin käytettävissä olevat resurssit huomioiden.

Valmistelu tehdään laajassa **yhteistyössä** sidosryhmien kanssa.

Liikenne 12-suunnitelman valmistelu on lakisääteinen prosessi

Suunnittelu

- LVM vastaa valmistelusta
- Sisältö: Nykytila- ja toimintaympäristökuvaus, tavoitteet ja toimenpiteet 12 vuodeksi sekä rahoitusohjelma
- Hallituskauden alussa tarkistus ja yhteensovitus JTS kanssa, tarvittaessa muulloinkin JTS muuttuessa. Yhteensovitus muihin suunnitelmiin
- Jatkuva ja **vuorovaikutteista vaikutusten arviointiin** sekä **yhteistyöhön** perustuvaa suunnittelua
- Suunnitelmaluonnoksen lausuntokierros min 30 pv

Vaikutusarviointi

- Sisällytettävä SOVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointi, LVM vastaa
- Ympäristövaikutukset **selvitetään ja arvioidaan riittävässä määrin**, jos suunnitelman tai ohjelman toteuttamisella saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia.
- **Arviointiohjelman** lausuntokierros min 30 pv
- **Vaatimus laatia ympäristöselostus** (=vaikutusten arviointi) ennen suunnitelman tai ohjelman hyväksymistä – lausuntokierros min 30 pv

Voimassa olevan Liikenne 12 – suunnitelman visio

(Visio liikennejärjestelmän kehittämiseksi vuoteen 2050 – kestävä ja saavutettava Suomi)

- Vuonna 2050 Suomen liikennejärjestelmä on kestävä, tarjoten päästöttömän multimodaalisen liikkumisen alhaisilla kustannuksilla.
- Suomi on maailmanlaajuinen liikenteen solmukohta ja edelläkävijä liikenteen palveluiden ja teknologioiden kehittämisessä.
- Liikenneala luo kestävästä kasvusta turvallisuutta, ja järjestelmä on saavutettava ja tyydyttävä kaikille käyttäjille korkealla liikenneturvallisuudella.
- Kaupungeissa ja niiden välillä käytetään kestäviä kulkutapoja, joukkoliikenne on vahva, ja etätyö on yleistä.
- Henkilöautoilu ja tavarankuljetukset ovat siirtyneet vähäpäästöisiin ajoneuvoihin, ja kansainvälinen liikenne toimii tehokkaasti ja tukee alueiden kehittymistä.
- Digitalisaatio on tehostanut liikenteen toimintaa kaikissa liikennemuodoissa.

Voimassa olevan Liikenne 12 – suunnitelman tavoitteet

Saavutettavuus

Liikennejärjestelmä takaa koko Suomen saavutettavuuden ja vastaa elinkeinojen, työssäkäynnin ja asumisen tarpeisiin.

Kestävyys

Ihmisten mahdollisuudet valita kestävämpiä liikkumismuotoja paranevat - erityisesti kaupunkiseuduilla.

Tehokkuus

Liikennejärjestelmän yhteiskuntataloudellinen tehokkuus paranee.

Tavoitteet ovat rinnakkaisia ja kaikki pyrkivät hillitsemään ilmastonmuutosta

L12 –suunnitelman tavoitteiden toteutumisen seurantamittaristo

Saavutettavuus ja toimivuus

Kestävyys ja ympäristövaikutukset

Yhteiskuntataloudellinen tehokkuus

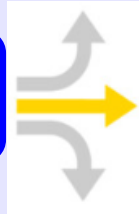
Liikenneturvallisuus

Voimassa olevassa suunnitelmassa tehdyt merkittävimmät muutokset

- **Perusväylänpidon rahoitustason pitkäjänteinen nosto** mahdollisti valtion väyläverkon kunnosta huolehtimisen
- Liikenneverkkojen ja palveluiden rahoitusta suunnattiin aiempaa voimakkaammin **kestävän liikenteen edistämiseen**
- Parannettiin **EU-rahoituksen hyödyntämistä** liikennejärjestelmän kehittämisessä
- **Tiedon ja digitalisaation** mahdollisuudet haluttiin hyödyntää täysimääräisesti.
- **Tietopohjaista** päätöksentekoa kehitettiin. Säännöllisesti päivittyvä liikennejärjestelmäanalyysi tilannekuva lähtökohtana suunnitelman toimeenpanossa.
- Vahvistettiin **kumppanuuksia** ja **yhteistyötä** liikennejärjestelmän kehittämisessä.

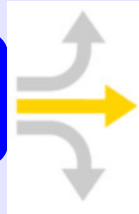
Kustannustason nousu haastaa liikennejärjestelmän kehitystä

Saavutettavuus ja toimivuus

Saavutettavuus on pysynyt melko hyvällä tasolla. Henkilöautoliikenteen matka-ajat huomattavasti joukkoliikennettä nopeampia. Pääteiden päällysteiden kunto heikentynyt, mikä vaikuttaa liikkumiseen, mutta pääosin liikkuminen on sujuvaa päätieverkolla. Kaukojunaliikenteen täsmällisyydessä on ollut haasteita, muun junaliikenteen täsmällisyys hyvällä tasolla. Kustannustason nousun odotetaan heikentävän verkon kuntoa ja siten saavutettavuutta, etenkin pääväyläverkon ulkopuolella. Viestintäyhteyksien saatavuus on hyvä, paikoittaisia puutteita esiintyy.

Kestävyys ja ympäristövaikutukset

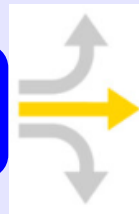
Kestävyys on kehittynyt osittain tavoitteiden mukaisesti. Joukkoliikenteen matkustajamäärät ovat alkaneet palautua pandemiasta ja vaihtoehtoisten käyttövoimien osuus henkilöautoista on nopeassa kasvussa. Kokonaisliikennesuorite on pienessä laskussa. Siirtymä kestäviin kulkutapoihin ei ole edistynyt toivotulla tavalla eikä liikenteen CO₂-päästöissä ole juurikaan laskua.

Yhteiskuntataloudellinen tehokkuus

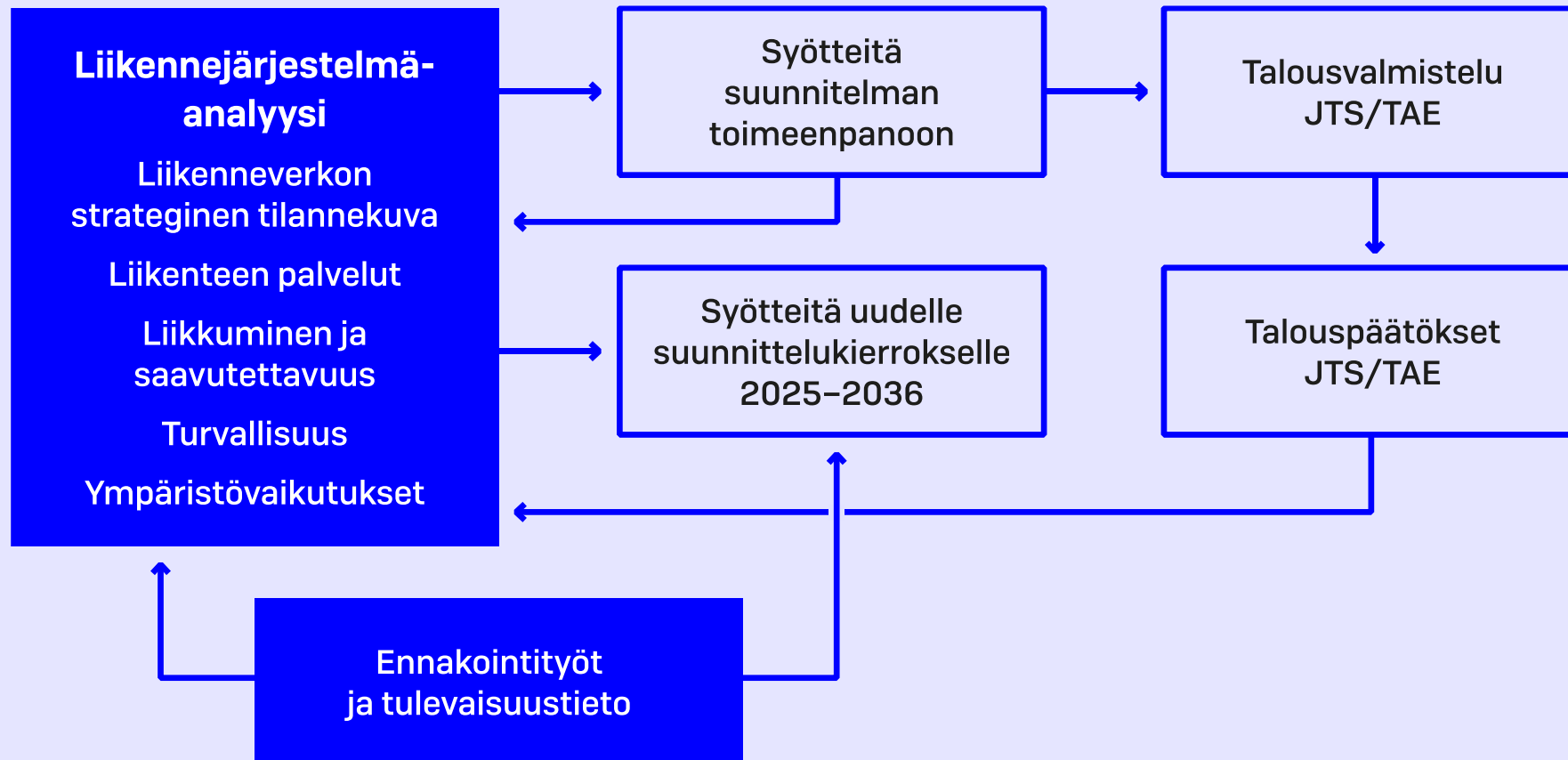
Yhteiskuntataloudellinen tehokkuus on heikentynyt erityisesti kustannustason noususta johtuen. Korjausvelka on kasvussa maanteiden ja rautateiden pääväylillä ja laskussa meriväylillä. Korjausvelan vähentäminen edellyttää lisäpanostuksia perusväylänpidon rahoitukseen. Joukkoliikenteen kustannustehokkuus on heikentynyt pandemian vaikutusten ja kustannustason nousun myötä, mikä lisää tarvetta joukkoliikenteen rahoitukselle.

Liikenneturvallisuus

Liikenneturvallisuuden tila on pysynyt hyvällä tasolla lento- ja meriliikenteessä. Junaliikenteen turvallisuustilanne on normaalilla tasolla. Tieliikenteen turvallisuustilanne parani vuonna 2022, mutta yleisesti tieliikenteen turvallisuudessa on edelleen kehitettävää.

Yhteisen tietopohjan kehittäminen

Vaikutukset väyläpolitiikan valmisteluun

Liikenne 12

Asettaa kriteerit ja rahoitustasot, joilla väyläverkkoa kehitetään ja pidetään kunnossa **liikenneverkon strategisessa tilannekuvassa** tunnistettuihin tarpeisiin vastaamiseksi.

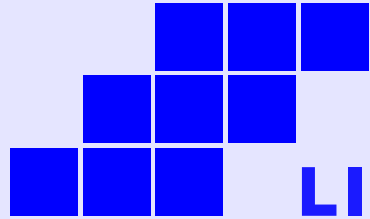
Hankkeista esitys **investointi-ohjelmassa** – pohjana TAE-valmistelulle - eduskunta päättää talousarviosta

Perusväylänpidon **perussuunnitelma** – ohjaa myös ELY-keskuksia

Suunnitteluohjelman päivitys ja hankearvioinnin laajentaminen

Suunnitelmallisuutta CEF-hakuihin – hyödynnetään EU-rahoitus täysimääräisesti

Suunnitelmallisuutta myös mm. MAL-neuvotteluihin liikenteen osalta

LIIKENNE 12

Valtakunnallinen
liikennejärjestelmä-
suunnitelma

LIIKENNE- JA
VIESTINTÄMINISTERIÖ

